

Kvinnor i Statens Tjänst — CST

I pressläggningssynblikket har vi tagit del av innehållet i den artikel som i dagarna framföres i CST:s tidning Statstjänstemannens under rubriken Kvinnor i Statens Tjänst — CST.

Det är med beklagande vi måste notera att det s. k. broderförbundet anser sig böra angripa vår förenings verksamhet. Att en förening som har på sitt program att föra icke blott mannens utan även kvinnans talan, försöker nedsätta en kvinnlig förenings insatser, vittnar inte om någon större vilja till samarbete. Att CST:s artikel innehåller flera tendentiösa och förståligt insinuanta påståenden, gör inte saken bättre. CST:s inställning smakar dessutom förmynderskap och diktatur och påminner om den gamla historien om gossen som sade till sin kamrat: »Ge mej äpplet annars slår jag ihjäl dej!»

Vår förenings målsättning är klar. Vi kan, utan att meglra åt vare sig höger eller vänster, arbeta för behörighetslagens fullständiga tillämpning. Hur CST tänker lösa hithörande problem avvaktar vi med spänning.

Vår kritiserade upprustning var nödvändig för behandling av sådana frågor, som inte fälde något uppskov. Vår »hän-synslösa» propagandakampanj har förts under vedertagna och hyfsade former, vilket knappast torde kunna sägas om CST:s kampanj under årens lopp mot vår förening.

CST:s påstående att »någon information om vad samgåendet med CST skulle innebära» icke lämnats, kan vi bemöta

med följande utdrag ur det meddelande, som utsändes till personalföreningarna i samband med den omtalade röstningen. »CST:s förslag innefattar bl. a. att om vår förening uppgår i CST, skulle personalföreningarna anslutas direkt till CST. Dessutom skulle CST:s stadgar och årsavgifter bli tillämpliga och deras kansli står till vårt förfogande samt medlemmarna erhålla deras tidning »Statstjänstemannens». Vår förenings förhandlingsrätt skulle upphöra och övergå till CST. I CST:s styrelse skulle vi vidare få viss representation: förslagsvis för 2 500 medlemmar 4 styrelseledamöter (sammanträde 4 ggr pr år) samt i deras arbetsutskott 1 ledamot (sammanträde 2 ggr i månaden).» Därefter följde en tabell över CST:s medlemsavgifter per månad samt uppgift på CST:s och vår förenings medlemsantal.

Det faktum att vi icke förrän i detta nummer av tidningen meddelat advokaten Märta Wikströms avgång som ombudsman har sin naturliga förklaring, då hennes avsägelse icke förelades styrelsen förrän efter det förra numret gått i press.

Vår styrelse består av 21 ledamöter. Av dessa ha i vissa frågor angående omorganisationen 3 anfört avvikande mening. Om detta kan kallas en »splittrade» styrelse — vilket CST gjort — överlåter vi åt våra medlemmar att avgöra.

Vår tidning är icke till för att bemöta anfall från TCO-anslutna organisationer. Den är till för medlemmarna, efter deras önskemål, för att skapa kontakt dem emellan och för att hålla dem underrättade om förenings arbete.

Årsberättelse

Styrelsen för Föreningen Kvinnor i Statens Tjänst får härmed avgiva redogörelse för sin verksamhet under arbetsåret 1948/49.

Styrelsen har under arbetsåret utgjorts av: ordförande kamreraren Karin Alm-gren, 1:e vice ordförande och kassaförvaltare tullkontoristen Aina Rydberg, 2:e vice ordförande förste kontorskrivaren Margareta Meurling, tillika representant för Pensionsstyrelsens kvinnliga tjänstemäns förening, vice sekreterare kansli-skrivaren Ruth Gottheil, förste kontorskrivaren Hanna Olsen och landskanslisten Thyra Pege. *Suppleanter* ha varit kammarskrivaren Karen Edlund, kansli-skrivaren Karin Hedqvist, kansli-skrivaren Gunvor Bexelius och tandsköterskan Barbro Mothander.

Till föreningen kollektivt anslutna organisationer ha i styrelsen representerats av:

1) Svenska Tullmannaförbundets kvinnliga biträdes- och tullkontoristpersonal: tullkontorist Greta Rutqvist, suppleant kontorsbiträdet Brita Borelius, 2) Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten: kansli-biträdet Dagmar Lindgren, suppleant kansli-skrivaren Elisabeth Leander, 3) Pensionsstyrelsens kvinnliga tjänstemäns förening: förste kontors-skrivaren Margareta Meurling, suppleant kansli-skrivaren Gunhild Lagergren, 4) Riksförsäkringsanstaltens personalföre-

ning: kansli-biträdet Aina Berg, suppleant kontorskrivaren Astrid Flory, 5) Kom-merskollegii personalförening: registratör Elsa Jansson, suppleant kontorsbiträdet Thea Wortzelius, 6) Domänverkets allmänna personalförening: kansli-skrivaren Hildur Jonson, suppleant kansli-biträdet Irma Dahlberg, 7) Utrikesdepartementets kvinnliga personalförening: kansli-biträdet Runhild Welin, suppleant kansli-biträdet Sonja Silwander, 8) Riksgäldskontorets kvinnliga personalförening: kontorsbiträdet Elsa Ageman, suppleant kameralbiträdet Ingrid Sundberg, 9) Länsstyrelsernas kvinnliga befattningshavares riksförbund: landskontoristen Nanny Band, suppleant kontorsbiträdet Birgit Bergström, 10) Riksbankens kvinnliga personalförening: kammarskrivaren Gertrud Janson, suppleant kansli-biträdet Britt-Marie Hallström, 11) Kungliga bibliotekets och universitetsbibliotekens kvinnliga assistent- och biträdesförening: kansli-biträdet Elsa Rabenius-Picotti, suppleant biblioteks-assistenten Dora Lagerqvist, 12) Föreningen Den kvinnliga kanslipersonalen under Svea Hovrätt: kanslisten Vanadis Hellman, suppleant kansli-biträdet May Andersson.

Sekreterare: advokaten Märta Wikström till och med den 13 september, därefter fröken Ruth Gottheil.

Ombudsmän: advokaten Märta Wikström till och med den 30 september; kanslisekreteraren Gösta af Sandeberg från och med den 1 augusti.

Klubbnästare: fröken Dagmar Lindgren och fru Vanadis Hellman.

Revisorer: fröken Hildur Eriksson och fröken Maja Östlind.

Revisorssuppleanter: fru Ruth Foght och fru Wiwan Swartling.

Styrelsen har under arbetsåret hållit 10 sammanträden, protokollen utvisa 176 paragrafer.

Arbetsnarkott: ordinarie ledamöter ha varit fru Almgren, fröknarna Rydberg, Mearling, Olsen, Gottheil och fru Jane Broström. Dessutom ha vissa styrelseledamöter kallats vid behandling av särskilda ärenden. Vid sammanträdena har ombudsmannen Märta Wikström deltagit.

Arbetsutskottet har hållit 9 sammanträden.

De kollektivt anslutna medlemmarna i föreningen ha utgjort 2.779 och de till föreningen direkt anslutna 497 personer. Det sammanlagda medlemsantalet har sålunda varit 3.276.

Föreningens representation:

Statens lönenämnd: Jane Broström, suppleant Aina Rydberg.

Lönenämnden för riksdagens verk: Suppleant Elsa Ageman.

Statens befordringsnämnd: Suppleant Jane Broström.

Statens likalönskommitté: Karin Almgren

TCO: s statsjämnemannarektion: Aina Rydberg.

TCO: s representantskap: Aina Rydberg, suppleant Karin Almgren.

Svenska Kvinnors Nationalförbund: Fröknarna Karin Egerström och Alfhild Bring, suppleanter fröknarna Elsa Östlind och Gerd Erikson.

Svenska Opendoor-gruppen: Fröknarna Karin Egerström och Ruth Gottheil.

Föreningen representerades vid *Yrkeskvinnors Samarbetsförbunds* (YSF) ordinarie landsmöte i Stockholm den 28-29 maj av Karin Almgren, Thyra Pege samt Dagmar Lindgren.

I. Föreningens verksamhet

1. Framställningar och initiativ.

Under det gångna verksamhetsåret har föreningen ägnat sig åt det utredningsarbete, som blivit en följd av 1947 års biträdesutrednings begäran om preciserade förslag rörande vilka biträdestjänster som med hänsyn till arbetsuppgifternas kvalitativa beskaffenhet m. m. borde erhålla ändrad placering i lönegrad. Föreningen har tagit kontakt med representanter för till oss anslutna personalorganisationer och direkt ansluten biträdespersonal, samt biträtt dem som så önskat med utredningar och skrivelser.

I vissa fall har föreningen även arbetat med uppgörande av förslag till de anslagsäskanden, som avse nästkommande budgetår. Givetvis har härvid en viss återhållsamhet måst iakttas med hänsyn till det rådande lönestoppet. De särskilda

framställningar, som avgivits, redovisas i det följande under respektive departement och verk.

I olika sammanhang har föreningen avgivit yttranden i såväl ärenden av mera allmänt intresse som ärenden som särskilt beröra biträdespersonalen.

Såsom framgår av kungörelsen angående reglerad befordringsgång äger amanuens- och biträdespersonalen icke såsom kvalifikationstid för uppflyttning inom befordringsgången räkna tid, varunder tjänstledighet åtnjutits för havandeskap och barnsörd. Föreningen ifrågasätter om en dylik begränsning kan anses motiverad, särskilt med hänsyn till att viss militärtjänstgöring får tillgodoräknas. En av föreningen gjord underdånig framställning i ämnet föranledde emellertid icke någon åtgärd (Kungl. Maj: ts beslut den 28 april 1949).

Inom riks försäkringsanstalten har förekommit ett ärende, vars utgång är av prejudicerande betydelse i fråga om *deltidstjänstgörande* befattningshavares rätt till förmånen av s. k. sommartid i de fall, då vederbörande verk medgivit sådan inskränkning av arbetstiden. En befattningshavare i kontorshäradegraden, som fr. o. m. den 1 februari 1948 fullgjort halvtidstjänstgöring, hemställdes, sedan det blivit bestämt att arbetstiden inom verket under tiden 10 juni - 6 september 1948 finge inskränkas med 9 timmar för vecka, att få tjänstgöra å heltid. Riks försäkringsanstalten biföll framställningen men bestämde att befattningshavaren under angivna tidsperiod skulle åtnjuta lön med allenast 27,5:42 av den eljest utgående avlöningen. På föreningens initiativ och med dess bistånd anförde befattningshavaren besvär hos Kammarrätten, som i sitt den 18 februari 1949 meddelade

utslag förklarade, att den omständigheten att klaganden under en del av år 1948 haft allenast halvtidstjänstgöring icke kunde betaga henne rätten att för ifrågasatt tidsperiod uppbjura oreducerad lön i likhet med andra heltidstjänstgörande befattningshavare.

I stor utsträckning har föreningen lämnat bistånd i frågor rörande löneställning, förmåner vid sjukledighet och annan tjänstledighet, särskilda ersättningar m. m. Föreningens verksamhet i denna del har under det gångna arbetsåret varit väsentligt mer omfattande än tidigare, sannolikt beroende på en viss osäkerhet rörande de nya avlöningsförfattningarnas tillämpning.

Utrikesdepartementet.

Under de senaste 10 åren har vid utrikesdepartementet biträdespersonalen mer än fördubblats. Någon motsvarande ökning av antalet tjänster i högre lönegrader har icke skett, varför numera råder en högst väsentlig disproportion mellan arbetsuppgifter och lönesättning. Föreningen har verkställt en ingående undersökning av förhållandena, vilken utvisat att ett sextiotal biträden synes vara placerade i för låg lönegrad. I anslutning till personalföreningens yttrande till 1947 års biträdesutredning har föreningen i en till chefen för utrikesdepartementet överlämnad skrivelse begärt, att dessa biträden skulle med kvarstående i sina ordinarie eller extra ordinarie tjänster, tillsvi vidare avlönas såsom extra tjänstemän i högre lönegrader å löneplan C_g samt att ytterligare ett antal extra ordinarie tjänster i högre lönegrad än den 8:e skulle begäras vid avgivandet av anslagsäskandena för nästkommande budgetår.

Pensionsstyrelsen.

Föreningen har biträtt med uppgörande av förslag till anslagsäskandena för nästkommande budgetår, varvid i anslutning till biträdesutredningens förslag ett antal högre biträdestjänster begärs.

Lantmäteristaten.

I skrivelse till lantmäteristyrelsen har lantmäteristatens kvinnliga befattningshavare begärt att de föreslag till biträdespersonalens lönegradsplacering, vilka avgivits i anledning av biträdesutredningen, skulle beaktas även vid avgivandet av årets anslagsäskanden. I anslutning därtill har vår förening i två särskilda skrivelser föreslagit att lantmäteristyrelsens kamrarskontor skulle tillföras ett avsevärt antal nya biträdestjänster, därunder en 21:a gradstjänst för göromål, som enligt nuvarande organisation fullgöras av en amanuens, samt att på andra håll inom styrelsen vissa tjänster skulle höjas till högre lönegrader. Vidare har föreningen i skrivelser föreslagit att ett femtiotal kanslibitradestjänster inom distriktsorganisationen skulle utbytas mot kontoristtjänster. De sålunda avgivna förslagen äro till övervägande del upptagna i anslagsäskandena.

Länsstyrelserna.

Föreningen har med uppmärksamhet följt den pågående omorganisationen av länsstyrelserna. Ett energiskt arbete för tillvaratagande av biträdespersonalens berättigade intressen har därvid nedlagts av styrelsen för länsstyrelsernas kvinnliga befattningshavares riksförbund. Bland annat har förbundet med bistånd av vår förening i skrivelse till 1948 års länssty-

relseutredning framfört vissa allmänna synpunkter och önskemål, såsom bättre beföringsmöjligheter för biträdespersonalen, större enhetlighet vid lönesättningen för befattningshavare med likvärdiga arbetsuppgifter samt ökat antal biträdestjänster i mellangraderna.

Dessutom har föreningen i flera överklagningsärenden vid länsstyrelserna biträtt medlemmarna vid avfattande av besvär- och påminnelsekrivelser samt uppvaktat vederbörande inom inrikesdepartementet i anledning av besvär.

Riksbanken.

I maj 1949 upptogs på föreningens begäran förhandlingar med riksbanksledningen i anledning av dess förslag om ett års förlängd giltighetstid för den nu gällande provisoriska personalplanen. Därvid gjordes framställning om ett flertal högre biträdestjänster med hänsyn till den stora personalökningen. Detta ledde endast till att inrättandet av några få tjänster i Ce 11 ställdes i utsikt.

Den väntade överföringen av ett stort antal biträden och kammarskrivare till den blivande statliga affärsbanken är en fråga av väsentlig vikt. Föreningen arbetar för närvarande på att undersöka möjligheter att erhålla goda villkor för den personal, som kommer att överföras och deltar i förhandlingar med bankkommittén.

2. Verksamheten i övrigt.

För stärkande av kontakten med medlemmarna ha liksom under föregående verksamhetsår resor företagits till städer där föreningen har anslutna personalföreningar. Möten ha anordnats i perso-

nalföreningarnas regi med inbjudan till kvinnliga befattningshavare vid de olika verken. Sålunda har ordföranden i februari och mars besökt Jönköping och Östersund, Dagmar Lindgren har i mars besökt Malmö, Kristianstad och Göteborg och Thyra Pege under våren Vänersborg, Karlstad, Karlskrona och Mariestad. Härjämte har ombudsmannen Gösta af Sandeberg under hösten skött kontaktverksamheten och bl. a. besökt Falköping, där kanslipersonalen under Göta Hovrätt och Hovrätten för Västra Sverige gemensamt hållit sitt ordinarie höstmöte.

II. Föreningens organisation

På initiativ av Cívila statsförvaltningens tjänstemannaförbund (CST) föreslog dess 1:e ombudsman John Östlund i januari att förhandlingar om samarbete skulle upptagas med en representant för vår förening och en representant för arbetsförmedlingstjänstemännens riksförbund. Vid styrelsesammanträde den 8 februari beslöt vår förening att delta i de föreslagna förhandlingarna med advokaten Märta Wikström som representant. Vid styrelsesammanträdet förutsattes dock bl. a. att dessa förhandlingar icke skulle anses på förhand förplikta till samgående mellan organisationerna.

Den 18 februari kallades ordföranden och advokaten Wikström till förhandling med representanter för CST under ordförandeskap av direktör Valter Aman i TCO. Därvid väcktes förslag att föreningen skulle nedlägga sin fackliga verksamhet, rekommendera sina medlemmar att övergå till CST men fortsätta sin verksamhet såsom en underavdelning till YSF. De förhandlingsdelegerade för

föreningen underställde styrelsen förslaget vid sammanträde den 8 mars, varvid styrelsen beslöt bordlägga ärendet till nästkommande sammanträde.

Den 11 april kallades Karin Almgren, Jane Broström, Aina Rydberg, Margareta Meurling och Märta Wikström till sammanträde jämte representanter för CST och YSF för att ånyo under direktör Amans ordförandeskap diskutera organisationsfrågan. YSF:s representant förklarade därvid, att det av hr Aman framlagda förslaget att föreningen efter att ha nedlagt sin fackliga verksamhet, skulle fungera som underavdelning till YSF, icke torde kunna genomföras med hänsyn till YSF:s struktur. Efter diskussion överlämnades åt CST och vår förening att upptaga förhandlingar, varvid särskilt från föreningens sida framhölls, att ärendet icke kunde forceras och att något definitivt uttalande från styrelsens sida icke kunde ställas i utsikt under den närmaste tiden.

Den 20 och 21 april upptogs förhandlingar mellan föreningens representant och hr Östlund. Då de förslag som därvid avgivits av hr Östlund byggde på den förutsättningen att ett samlat uppgående i CST av föreningens medlemmar borde komma till stånd, fann styrelsen det omöjligt att meddela direktiv för fortsatta förhandlingar utan att först inhämta medlemmarnas inställning till denna fråga. Förhandlingarna med CST skulle vila i avvaktan härpå.

Vid styrelsesammanträde den 14 juni godkändes förslag till meddelande, vilket skulle utsändas i slutet av juli eller början av augusti till de större personalföreningar, som icke äro dubbelanslutna till TCO.

I meddelandet, som innehöll en kortfattad redogörelse för förhållandena, anmodades medlemmarna i personalföreningarna att medelst strykning & bifogad röstsedel ange huruvida de önskade att föreningen skulle

1) fortsätta sin verksamhet med de höjda avgifter - förslagsvis 2 kronor 50 öre för månad - årsmötet kunde komma att avsluta eller

2) upplösas efter uppgående i CST.

Resultatet av den opinionsutvärdering, som röstningen innebär, utvisar att en övervägande majoritet röstat för föreningens fortbestånd. 2 200 röstsedlar ha utsänts till personalföreningarna, därav ha 1 814 röstat för föreningens fortbestånd och 46 för upplösning efter uppgående i CST.

Den 11 oktober ägde överläggning rum med CST, varvid föreningen representerades av ordföranden, Thyra Pege, Dagmar Lindgren och ombudsmannen kanslisekreterare af Sandeberg. Därvid upplystes att vissa av de större personalorganisationer, som äro anslutna till föreningen, icke vore villiga att övergå även om vår förening uppginge i CST.

Vid styrelsesammanträde samma dag beslöt styrelsen att på grundval av då föreliggande resultat av omröstningen göra följande uttalande:

»Med hänsyn till de resultat, som erinrats vid omröstningen, finner styrelsen, att förutsättningar saknas för ett samlat uppgående i CST.

I överensstämmelse härmed avser styrelsen att för nästkommande räkenskapsår göra upp ett statsförslag, vilket syftar till att föreningen skall fortsätta sin verksamhet.»

För att bemästra den ständigt växande arbetsbördan och för att intensivisera verksamheten beslöt styrelsen att från och med den 1 augusti utöka kansliet med en ombudsman anställd på heltid. För stärkande av kontakten med medlemmarna beslöts även utgivandet av en tidning, som skulle utkomma med 2 nummer före årsmötet. Styrelsen beslöt slutligen att hyra en större kansli lokal och anställa ett kanslibiträde på heltid.

Fr. o. m. den 1 oktober har advokaten Märta Wikström lämnat sin anställning som ombudsman hos föreningen.

Styrelsen beklagar hennes avgång och är henne stor tack skyldig för hennes mångåriga värdefulla insats till föreningens gagn.

III. Föreningens ekonomi

Inkomsterna ha under året uppgått till 31 232:09 kronor och utgifterna till 30 544:76 kronor. Föreningens tillgångar belöpa sig till 21 227:60 kronor.

Medlemsavgiften har under verksamhetsåret 1948/49 varit 15 kronor för direktansluten medlem, 10 kronor för kollektivt ansluten medlem samt 5 kronor för kollektivt ansluten medlem jämväl tillhörande annan organisation, som till TCO erlägger avgift.

Föreningens kansli är flyttat till Karlavägen 28, Stockholm, tel. 21 69 22 och hålles öppet vardagar kl. 9.00 - 12.30 och 13.30 - 17.00, lördagar dock endast till kl. 13.00.

Stockholm den 31 oktober 1949.

Karin Almgren

Aina Rydberg Margareta Mourling

/ R. Gotheil

Norrahammars

EL-MANGLAR

Aktiebolaget Norrahammars Bruk

Norrahammar

Bröderna Olssons

BILVERKSTAD

MOKORSET

Telefon Myssje 46 ankn. bostaden

Fullständig Bilservice

TEXACO BENSIN och OLJOR